

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kaszinczy-utca 8.
Kiadóhivatal: Landosmann M. és Társándi.

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona.
Negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések díja □ centiméterenkint 20 fillér

Avárosi képviselőtestület üléséről

Buza Barna Sátoraljaújhely díszpolgára.

Elhatározták a villanytelepnek a város által leendő átvételét.

— máj. 25.

Sátoraljaújhely város képviselőtestülete Farkas Andor polgármester elnöksége alatt folyó hó 21-én rendkívüli közgyűlést tartott.

A tárgysorozat ügyeinek kisebb jelentőségű halmazából messze kimagaslott Krosz József és társainak indítványa, Buza Barna volt országgyűlési képviselőkné, a város díszpolgárává való megválasztása iránt és a tanács javaslata a villanytelepnek a város által leendő átvételére és a villanyvilágítási r. t. egységáramra és iránti kérelme tárgyában.

A két nagyfontosságú tárgyat érthető érdeklődés előzte meg ugyanarra, hogy a közgyűlés szokatlannal népes volt.

Buza Barna díszpolgárrá való megválasztását előző indítvány felolvasását a tisztelet ünneplésére csendje fogadta és a küzbücsülés, a lángoló szeretet éljen riadalma kísérte. A képviselőtestület megnyilatkozott ünneplése a város ünneplése volt, avval a férfival szemben a ki pártlan közéleti puritánssággal dícsőskedhetik el és akit Sátoraljaújhely város, bár eszidőseiről falai közül eltávozott, az idők végtelenjén át magáéknak fog mondani.

A villanytelepnek a város által leendő átvétele szélesebb vitát provokált. Az indítvány ellen többben szóvaltak fel. A felszólalók igyekeztek érveiket tárgyalagosan felsorakoztatni egyedül Grosz Dózsa dr. volt, aki ezáltal ismét elragadtatta magát személyes kiszólásával. Szemére lobbanította ugyanis Farkas Andor polgármestert, hogy városi sajtó íróda létesítésével és mulatságok rendezésével tölti az idejét. Ha a t. felszólaló ur a mulatságok rendeltetését és azok eredményét elfeledte, bátrak vagyunk ezáltal azokat emlékeztetőbe idézni midőn megjegyezzük, hogy azok a büzös mulatságok, a 10-es hónapok özvegyei és árva alap javára rendeződtek és a sorscsapások által rettentően sújtottak segélyezésére megköszöntök 30000 koronát eredményeztek. Ezt pedig csak a dícsért hangján szabad a polgármester szemére lobbantani, nem pedig vádként. A javaslat ellen felszólaló Halász József mindvégig tárgyalagos volt a másik ellenző Dr. Hornyay Béla — akinek mint a villanygyár igazgatósági tagjának ismerni kellene a helyzetet — azt állította, hogy a telep azért nem produktív eredményt, mert a berendezése, gépei rosszak. Szakértőkre is hivatkozott, holott tudtukkal csak két szakértő Wittmann és Mihelffy tekintették meg a telepet, ezek pedig teljesen más véleményen voltak. A javaslatot pártoló felszólalókról alábbi részletes beszámolóknak szólnunk:

Farkas Andor polgármester megnyitja az ülést és:

napirend előtt

megemlékezik arról a veszteségről amely a várost a csendben szerényen dolgozó egyik bizottsági tagnak Löwy Adolf halálával érte. Javasolja, hogy a megemlékező emléktétlét jegyzőkönyvben örökítsék meg és a gyászoló családhoz részvét iratot intézenek. Az indítványt a képviselőtestület alva hallgatta végig és egyhangulag fogadta el.

Buza Barna díszpolgárra választása volt a közgyűlés első pontja. Mint fentebb jeleztük tomboló lelkesedéssel ment az indítvány határozathozataláig. Dömján Elek felszólalása után, aki többek között helyesen jegyezte meg, hogy Buza Barna díszpolgárra választással nem annyira Buzát, mint saját magát tiszteli meg a város. Az oklevél elkészítésével és ünneplés átadásával a polgármestert bízza meg a képviselőtestület.

Javaslat a villanytelep átvételére.

Dr. Malárics György előadó ismerteti a villanygyárral eddig lefolytatott tárgyalásokat; felolvassa a pénzügyi jogügyi bizottság határozatát a villanygyár ajánlatát, majd a tanács határozatát, a melyeket igazságszolgáltatunkra, bármennyire óhajtanánk is, helyszülke miatt képtelenek vagyunk szószorint leközlölni és csak a határozati javaslat alábbi leközlésére szorítkozhatunk:

határozza el a képviselőtestület, hogy a sátoraljaújhelyi villanyvilágítási és erőátviteli részvénytársaság áramfejlesztő telepét, annak összes felszerelésével és minden tartozékaival együtt, a társaság által bemutatott ajánlat alapul vétele mellett és az abban lefektetett irányadó elvek szerint, házi kezelésbe átveszi azon határozott kijelentéssel, hogy a vállalat átvételére összesen 450,000 K-át meg nem halad. Utasítja ehhez képest a polgármestert, hogy a mennyiben a részvénytársaság közgyűlése az átadást jogerősen elhatározza, annak igazgatóságával a végleges és közzéjegyzi okirattal foglalandó szerződést küsse meg, azt jóváhagyás céljából a képviselőtestületnek mutassa be és ugyanez

alkalommal a vételár kifizetésére nézve is tegyen javaslatot. Hangsúlyozza a képviselőtestület, hogy az átvétel tekintetében jogi kötelezettséget a jelen határozattal még nem vállal, mert ez a hatály csak a végleges szerződés jóváhagyásához fűződhetik.

Miután az átadásnak a társaság részéről kikötött feltétele az egységáramnak felelőse, bár annak mérvét a képviselőtestület jogosnak el nem ismerheti, javasoljuk a világi áram egységáramnak a 9 filléres alapáram viszonyítva 50 százalékkal, az erőátviteli áram egységáramnak pedig 80% al leendő felelőse és pedig az 1918. év január hó 1. napjától kezdődőleg, de azzal a korlátozással, hogy a már letelt időre járó különbözöketek hét hónapi részletre elosztva, valamint a jelenben a felemelt egységáramot a társaság csak az átadásnak közgyűlésen történt jogerős elhatározása után szedheti be. Abban az esetben pedig, ha a közös megállapodással kitévés, de mindenesetre a lehetőség szerint legrövidebb idő alatt a város és a társaság között a végleges szerződés létre nem jön, az egységáram felelőseinek engedélyezése hatályt veszti.

Kérészi Gyula városi főmérnök szakértelmével összeállított számszerű becslések alapján kimutatja, hogy a város saját érdekében valóban cselekszik, ha a villanygyárat házi kezelésbe veszi át.

Az indítvány ellen

Halász József szólal fel elsőben. Már előzetesen kijelenti, hogy nem pártolja az indítványt, de ha a képviselőtestület elfogadja, ő nem tesz ellene semmit, deferálni fog. Nagyon agyálgosnak tartja, hogy a város ilyen nehéz időkből nagy angamánokba bocsátkozik és helyesnek tartaná, ha a képviselőtestület a pénzügyi bizottság és nem a tanács javaslatát fogadná el.

Dr. Grosz Dózsa már nem nyugszik meg abban, ha a tanács javaslatot elfogadják és minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel fog a határozat megváltoztatásán dolgozni. Helytelennek tartja, hogy a város ahelyett, hogy kövezne, vásárcsarnokot csinálna, kiragad egy kérdést, amelyiket megterhelés nélkül elintézni nem lehet és annak a keresztülvitelét forszirozza. Nem lehet célja a városnak, hogy a villanygyárat a rossz kezekből kivegye és a város hátán keresztül másnak juttassa. Indítványt terjeszt elő, még pedig a pénzügyi bizottság javaslatának megfelelően, nevezetesen szerezzék meg a város a részvények többségét, adják meg a díjtétel felelőse, ez utóbbi

ellenősszolgáltatásul köteles legyen a vállalat állandóan két havi szén- és olajsükségletet készletben tartani.

Dr. Hornyay Béla bizonyítgatja, hogy a vállalat elment addig a határig, amíg elmegetett. Majd megteszi a gyár berendezésére vonatkozó fentebb ismertetett kijelentést és kéri a képviselőtestületet, ne menjen bele a vételbe.

Az indítvány mellett

Kérészi főmérnök szólal fel ismét és megjegyzi, hogy ha a képviselőtestület ma az átvétel mellett határoz, az csak elvi jelentőségű, nem végleges döntés, amit reparálni módjában lesz a képviselőtestületnek, ha úgy találja, hogy a villanygyár átvétele káros és anyagilag hátrányos a városra.

Dr. Oláh István szerint, ha kimondja a képviselőtestület a vállalat átvételét, úgy nemcsak részvényeket, papírt szerez meg, hanem kimondhatatlanul értékül jogot és koncessiót is. Elfogadja a tanács javaslatát.

Dr. Holló Andor egy körülményt említi meg, a tárgyalási mód egy furcsaságát. Valahányszor egy kérdést felvetnek, ahelyett hogy mindenki ehhez a kérdéshez szólna, más és más kérdéseket ütnek egyon a napirenden levő kérdést. Így lehet vitaközi, szónoki sikereket elérni, de érdemben cselekedni nem. Nem tartja szerencsésnek, hogy a villanygyárat a város házi kezelésbe átvéte, de elfogadja a tanács indítványt, mint az egyedüli helyes megoldási módot. Ha nem cselekszik meg ezt, úgy még 22 évig leszünk kiszolgáltatva a jelenlegi részvénytársaságnak. Ha a város átvesszi a gyárat, akkor nem gépeket vásárol, mert az érték itt nem a gép, hanem az idő, a fejlődés perspektívája.

Szavazás.

Dr. Holló Andor beszéde után, elnök polgármester szavazására bocsátja a kérdést. A képviselőtestület határozat többséggel fogadja el a tanács javaslatát és ezzel megtörtént az első lépés, az első cselekedet a város fejlesztés érdekében.

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni milyen józanul gondolkodott a képviselőtestület, amidőn sankcióját adta a tanács határozathoz, Nem akarunk arra a rengeteg, már szinte kétségbe ejtő állapotokra reámutatni a miket a gyár teremtett, csupán annak megállapítására szorítkozunk, hogy ha a gyár a város kezelésébe megy át úgy az üzem vezetésevel első természetesen és legfőbb gond az lesz, hogy a polgárság jogos igényei kielégítsenek. És ha majd az összes városi üzemek egységes igazgatás alá kerülnek és azok vezetését a kidolgozó tervek alapján megfelelő szakértők alkalmazásával az eddigi célszerűtlen bürokratikus kezelés béklyóiból kiemelik úgy semmi kétség anélkül, hogy a villanyvilágítási üzem mint üzleti vállalkozás is gyarapítani fogja a város jövedelmét.

Kertész Ödön interpellációja

volt a közgyűlés utolsó pontja. A hus ellátás miseráját ismertetve és a szomorú állapotok javítását megbeszélését kérte. A polgármester mindent kiáltásba helyezett. A választ tudomásul vették.

Bűnhődni kell a magyarfaló cseheknek.

Győr átírata Zemplén- vármegyéhez

Tárgyalásra kerül a hu- szonnyolcadikán tar- tandó megyegyűlésen.

A vármegye májusi közgyűlése elé Győr egy érdekes átírata kerül.

Győr szabad királyi város törvényhatósága ugyanis elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz a magyarfaló csehek ellen alkalmazandó represszáliá ügyében. Győr város felháborodását fejezi ki a csehek azon törekvése, hogy mint az ellenség szövetségesei hazánk területére áthoznak és kívánatosnak tartja, hogy a csehekkel való gazdasági érintkezés minél szűkebb területre szorítsassék. Ezért kimondja, hogy mindama ipar-cikkek beszerzésénél, amelyekkel illetőleg a külföldi ipar termelésére van utalva, a cseh származású cikkek elől lehetőleg elzárkózik és ezen magatartásra a kereskedelmi és iparkamarákat felkéri. Kívánatosnak tartja, hogy a Magyarország területén tartózkodó mindazon csehek, akik eddigi viselkedésükkel arról tettek tanúságot, hogy a magyar államnak és a magyar nemzeti eszmének ellenségei, az ország területéről mielőbb eltávolíttassanak, a kormány gondoskodik az ország területén működő nemzetiségi bankok ellenőrzéséről, állami támogatásban részesülő gyárakban gondosan figyeljék meg, hogy megtartsák-e a magyar munkások alkalmazására vállalt kötelezettségüket.

Győr városa arra kéri Zemplénvármegyét támogatás hasonló felirattal az indokolt akció.

HIREK.

— Zemplénvármegye törvényhatósági bizottsága május hó 28-ik napján délelőtt 10 órakor alábbi társorozattal rendkívüli közgyűlést tart: 1. A Honvéd Ludovika Akadémiai I. sz. évfolyamában megüresedett gróf Butler-féle alapítványi helyre első helyen egy ifjunak, második helyen egy, esetleg több ifjunak a törvényhatósági bizottság által való választás utján ajánlása. 2. Dr. Besseney Zénó főszolgabírónak a VII. fizetési osztályba való előléptetése. 3. Wörke Sándor m. kir. miniszterelnök leirata, az ússzkormány kinevezéséről. 4. Tóth János volt belügyminiszter buosusi levele; 5. Belügyminiszter leirata a vármegye 1918. évi háztartási költségelbirányzata tárgyában; 6. Belügyminiszter leirata, a „Károly király gyermeknyaraltatása” megalapításának támogatása tárgyában; 7. Kereskedelmiügyi miniszter leirata, a kőszegi és körgyógyás és orvosiágjaik vasuti menetdíj-kezdmény iránti

kérvénye tárgyában; 8. Győr szab. kir. város átírata, a cseh politikusok támadásainak visszaszűntetése tárgyában; 9. Beszterce Naszod vármegye átírata, a táv beszéldíjak felemelése ügyében; 10. Kolozsvár szab. kir. város átírata a selmeosbányai erdőszeti főiskolának Kolozsvárra való áthelyezése tárgyában; 11. Kolozsvár sz. kir. város átírata, az alkohol elleni küzdelem tárgyában; 12. Veszprémvármegye átírata, a hadbavonulatak családtagjainak segélyezése tárgyában; 13. Hammersberg László Abauj-Torna vármegye főispánjának beiktatása alkalmából az Abauj-Torna vármegyei alispán által küldött közszabónyi irat; 14. Dr. Seestgyörgyi Zoltán tb. árvászeki elnöknek közléte. kormánybiztoshelyettesi kinevezése folytán, megbízatása idejére való szabadságolása; 15. Jeney István tb. főszolgabíró szabadság iránti kérvénye; 16. Fejér Andor szolgabírónak közléte. kormánybiztos megbízottá történt kinevezése folytán, megbízatása idejére való szabadságolása; 17. Kálnássy Károly vármegyei irodásvezető szabadság iránti kérvénye; 18. A szegedi köztestületök kérelme anyagi helyzetük javítása tárgyában.

— **Kitüntetett apácánőknő.** A király Kreszelbauer Maximiliána, a Szent Vinószól nevezett irgalmass nővérek és az általuk fenntartott helybeli intézet főnöknőjének, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Katonai kitüntetés.** Öfolsége az arany érdemkeresztet a vitészségi érem szallagján tüntette ki Dr. Rócz Miklós főhadnagy gazdasági tisztet az ellenség előt teljesített kitűnő szolgálatairól.

— **Katonai előléptetés** dr. Lenkei Viktor a cz. és k. 117 sz. tábori tiszti r. század ezred tart. hadnagya főhadnaggyá lépett elő.

— **Eljegyzés.** kisbányai és bárdányi Bogner Teriké eljegyezte Dr. Dános Miklós.

— **Izr. négyet** május hó 26. án délután 1/2 órakor az izr. hitközség tanácsstermben tartja rendes évi közgyűlést.

— **Halálozás.** Kásin Ignác föld-birtokos a vármegye törvényhatóságának, Bankégyesület igazgatóságának, Központi takarékpénztár felügyelő bizottságának tagja hosszas beteges után Budapesten elhunyt.

— **Haza orosz fogásból.** Ma a következő zemplénvármegyei 10 es honvéd éretek haza hadifogságából: Jakobovics Miksa Z. agárd, Molnár István Boly, Bálint János Bodrogmező, Szalai István Sátoraljajhely, Kelemen Gábor Sárospatak, Ficzádi József Gasztely, Balogh József Komloska, Balla Ferenc Legenyeaisómhály, Barna Dániel Sárospatak, Kerékgyártó János Boly, Várad Ferenc Karosa, Horváth József Karosa, Grega János Monok, Farkas Sándor Tiszaluc, Kiss János Komlóská, Vaji Gyula Olaszliska, Murgai József Ricsé, Erkönyi Imre Felsőtárkány, Korszki János Szerencs, Lóczy János Felsőtárkány, Pehér Miklós Vécs Kázmér József Tolcsava.

— **Egyetli közgyűlés.** A helybeli Chevra-Kadisa izr. Szentegylet folyó hó 26-án, vasárnap d. u. 3 órakor a kórházi negy üléstermben rendes évi közgyűlést tartja, melyre az egyetli tagjait ezen az uton is meghívja az egyetli előcség.

— **1900 koronás vasuti lopás.** Engelhardt Ábrahám sátoraljajhelyi lakostól tegnap éjjel a Miskolcra Ujhely felé induló személyvonatra történt felszállása közben ellopták a belső kabátzsebéből 1900 korona készpénzt tartalmazó tárcáját. A tárcában 18 darab 1000 ezerkoronás, 10 darab 100 koronás bankjegy, 4 fénykép, egy kitöltetlen és egy 600 koronáról szóló kitöltött váltó volt amelyen Matesz Jakab Fischer neve szerepel.

— **Nyilvános elszámolás.** A 65-ik gy. e. özevgy és árva alapja javára. Beeske Kálmán főhadnagy és Szirmay István hadnagy által meg a től folyamán szétküldött gyűjtőkövek az alatt az időszaktól meg a gyűjtéssel megbízott tisztek szabadsága tartott, hanem érkeztek mind vissza, hanem később az én címre küldettek be, miért is kötelességem az ily módon kezelve jutott összegekről alábbiakban nyilvánosan elszámolni. Az említett jótékony csejra Sárospatak község előjárósága 1481 K. Monok község előjárósága 107 Zemplénvárad község előjárósága 69 K. Erdőhóvati község előjárósága 40 K. Sárospatak vidéki körjegyzőség 23 K. 40 fillér. Nagygéres község előjárósága 18 K. 50 fillér. Girincs község előjárósága 12 K. 40 fillér. Bály község előjárósága 11 K. 50 fillért gyűjtötte és küldött be címre, mely összeget az ezred parancsnokságnak a 118. sz. tábori postára elküldöttem. Dr. Szirmay István.

— **Lengyel szélhámosnő** garázdálkodik ezen a vidéken. Városunkban is több helyen székeltatta magát és saogálatazókat érekenyen meglopta. Legutóbb Fenyő Mór munkásbiztosítási tisztviselőt károsította meg, ahonnan több rendbeli nő ruhát, cipőt stb. loptott el és ismeretlen helyre megszűkött. A szélhámosnő körülbelül 40 éves, magas, haja fekete, arca fatíton csunya, felső fogorban csak három foga van és állandóan részeg. Több nyelven beszél. Aki nyomára vezet, azt Fenyő Mór 1000 korona jutalommal mérsesíti.

— **Színház.** A tömegek hangulatának gyors változása ritkán nyilvánult meg világosabban, mint az évadzáró színelőadásokon. Amíg máskor a „kedvencek” a színpadra való hangtalan kilebentésekor is mesterségesen bár, de tapskorán támadt, addig például a Golem előadásán, szinte bántó csendesség ülte meg a nézőteret. Nagy néha verő, dött össze tapsra egy-egy markos férfi tenyér, ez a taps is azonban csupán az udvariasság, és nem a tetszés tapsa volt. A közönség megéreztte, hogy valakit, aki igazán rá szolgált a jutalmazásra mellőzött ért és a mellőzött iránt avval adott ki fejteztést érzelmeinek, hogy amikor mód adatott mást ünnepelni akkor nem nagyon sikerült; meglátszott rajta hogy közeledik az indulsé ideje, és hogy jó lesz nekünk akármilyen is. A hétfő esti Vengerkák előadásán Kovács Lulunak volt bucsufelépése. A telt ház közönsége nem fukarkodott, az elismerés jelével, és zajosan tapsolta Kovács Lulut, Lőrinczy Erzsébet, Gulysánét, Brádit és legnagyobb alakításáért Majtányit.

— **A mozik előzetes cenzurája.** A belügyminiszter előterelte a mozik előzetes cenzuráját és most az egész

országra kiterjedő mozgóképvizsgáló bizottságot alakítottak. Csakis olyan mozgóképeket szabad előadásra bocsátani, melyekről a bizottság engedélyező okiratot állít ki. Tizenkét évesnél fiatalabb gyermekeknek csak külön kérés mellett engedni meg a mozik látogatását. Külön osztályozás az olyan mozgóképeket, a melyeknek nyilvános előadását a bizottság nem tiltja ugyan meg, de ifjúsági előadások céljaira nem engedélyezi. Ideje is volt már az erkölcsrontó mozielőadásokat megrostálni!

— **A korai burgonya lefoglalása.** A hivatalos lap a kormány rendelkezést közli a melylyel az 1918. évi korai burgonya termést az alá helyezi. A közlelemzési miniszter a rendelet felhatalmazza, hogy a korai burgonya maximumát az át megállapítsa és azokat a területeket kijelölje, a melyeknek termését zár alá helyezi. Korai burgonya alatt 1918 június 1-től augusztus 1-ig kiszedett, koránérő burgonyafajtákat kell érteni. A korai burgonya szállítása csak igazolvánnyal történhetik.

— **A nyolcadik német hadikőcsőn eredménye 15 millárd.** Olyan eredmény ez, amely az egész antantot megdöbbszenti. Így vallott kudarcot ez alkalommal is az antant államok gazdasági háborúja a német népi csodálatos erőfeszítés és páratlan szervezetsége.

— **Az igazoló iratokat nem szabad elvenni.** A katonai igazolások alkalmával a felelősségre vont egyén tartozik irásait felmutatni. De megértendő, hogy a katonai rendőrség egyes tagjai nyílt parancsokat, szabadságleveleket, sőt kinevezési okmányokat és kitüntetési igazolványokat elvittek anélkül, hogy ezeket az okmányokat illetékes helyre juttatták volna. Ezáltal a katonai egyeneket megfosztották katonai igazoló iratoktól. Erre most olyan rendelkezés történt, hogy az igazolás alkalmából az igazoló iratból kell meggyőződést szerezni az illető személyazonosságáról, az igazoló iratokat azonban elvenni nem szabad. Kivételnek csak akkor van helye, ha a katonát letartoztatják. Ez esetben az elvett iratokat annak a katonai helynek kell átadni, amelynek a katonát átadják.

— **A papság olcsó ruhát kap.** A Népruházati Bizottság vezetősége, miként az állami tisztviselők, úgy a magyar katolikus világi papság és szerzetes rendek tagjainak is egyelőre 25 százalékát mérsékelt árú reverendaszövettel látja el, mihelyt a megyés püspök és a szerzetesrendi főnökök beadványban fordulnak a bizottsághoz és a reverendaszövetek kiutalását kérik. Az árú nagyon olcsó. Ugyanis az előrendű reverendaszövet ár maximum 42—50 kor., a másodrendű szövet pedig 35—42 kor. méterenként. Egyesek hiába fordulnak a Népruházati Bizottsághoz, mert kérelmüket elintézetlenül félre tessik. A ki tehát igényt tart olcsó kelmére az mielőbb kérelmezze a saját egyházmegyei főhatóságánál, mert az fogja eldönteni, ki kapjon most reverendaszövetet.

Felolva szerkesztő: Landemann Miksa.
Szerkesztő: György Lajos.